

Araling Panlipunan

Unang Markahan - Modyul 2

HAMONG PANGKAPALIGIRAN

Araling Panlipunan- Grade 10
Alternative Delivery Mode
Unang Markahan, Modyul 2: Hamong pangkapaligiran
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manumulat:	Dea A. Pacheco, Mirnalyn E. Espanueva
Editor:	Maria Rowena R. Lee Ella Rosario A. Sencio
Tagasuri:	Elisa B. Simon, Elvira Ruvi U. Camocamo
Tagapangasiwa:	
Pangulong Tagapamahala:	Arturo B. Bayucot, Ph.D., CESO V <i>Regional Director</i>
Ikalawang Tagapamahala:	Victor G. De Gracia, Ph.D. CESO V <i>Asst Regional Director</i> Randoph B. Tortola, Ph.D. CESO IV <i>Division Schools Superintendent</i>
Miyembro:	Mala Epra B. Magnaong, Ph.D., Chief ES, CLMD Bienvenido U. Tagolimot, Jr., EPS-ADM Elbert R. Francisco, PhD, Chief ES, CID Wendell C. Catam-isan, PhD, EPS in Araling Panlipunan Rejynne Mary L. Ruiz, Ph.D., LRMS Manager Jenny B. Timbal, PDO II Shela O. Bolasco, Division Librarian II

Printed in the Philippines by
Department of Education – Division of Bukidnon
Office Address: Fortich St. Sumpung Malaybalay City
Telephone: (088)813-3634
E-mail Address: bukidnon@deped.gov.ph

10

Araling Panlipunan

Unang Markahan, Modyul 2

Hamong Pangkapaligiran

Ang modyul na ito ay magkatuwang na inihanda at sinuri ng mga edukador mula sa mga publikong paaralan at pamantasan. Hinihikayat namin ang mga guro at sa ibang larangan ng edukasyon na mag e-mail ng kanilang puna at mungkahi sa Kagawaran ng edukasyon sa action@deped.gov.ph

Kagawaran ng Edukasyon • Republika ng Pilipinas

TALAAN NG NILALAMAN

	PAHINA
Pahina ng Karapatang-ari	i
Pahina ng Pamagat	ii
Talaan ng Nilalaman	iii
Paunang Salita	v
Icons ng Modyul	vi
Pangalahatang Pagkatuto	vii

Aralin 1

Hamong Pangkapaligiran

Alamin	1
Subukin: Panimulang Pagtataya	1
Balikan	
Gawain 1: Tara Na, Ating Balikan	3
Tuklasin	
Gawain 2: Larawan Ko, Suriin Mo	3
Suriin	
Gawain 3: Basahin at Matuto	4
Pagyamanin	
Gawain 4.1: Ating Unawain at Sagutin!	5
Gawain 4.2: Magsaliksik sa Inyong Komunidad	6
Isaisip	
Gawain 5: Tara't Mag-isip!	7
Isagawa	
Gawain 6: Halina at Isagawa Natin	8
Tayahin: Huling Pagtataya	9
Karadagang Gawain	
Gawain 7: Itala Mo, Kapakanan Ko!	11

Aralin 2

Hamong Pangkapaligiran

Alamin	12
Subukin: Panimulang pagtataya	12
Balikan	
Gawain 1: Tara't Balikan Natin!	14

Tuklasin	
Gawain 2: Larawan Ko, Salita Mo!	14
Suriin	
Gawain 3: Basahin at Matuto!	15
Pagyamanin	
Gawain 4.1: Likas Yaman: Suliranin Mo, Suliranin Ko	16
Gawain 4.2: Iguhit Mo, Kapaligirn Ko!	18
Isaisip	
Gawain 5: Pananaw Ko, Epekto Nito!	19
Isagawa	
Gawain 6: Tara't Gawin Natin	20
Tayahin: Huling Pagtataya	20
Karagdagang Gawain	
Gawain 7: Slogan Ko, Slogan Mo!	22

Aralin 3

Hamong Pangkapaligiran

Alamin	23
Subukin: Panimulang Pagtataya	23
Balikan	
Gawain 1: Tara't Ating Balikan	26
Tuklasin	
Gawain 2: Slogan Ko, Solusyon Natin!	26
Suriin	
Gawain 3: Basahin at Matuto	27
Pagyamanin	
Gawain 4: Itala Mo, Solusyon Ko!	27
Isaisip	
Gawain 5: Tara't Pag-isipan Natin!	28
Isagawa	
Gawain 6: Awit Ko, Awit Natin	29
Tayahin: Huling Pagtataya	30
Karagdagang Gawain	
Gawain 7: Collage Mo, Larawan Natin	32
Susi sa Pagwawasto	33
Sanggunian	35

Paunang Salita

Para sa Tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Araling Panlipunan ng Alternative Delivery Mode (ADM) Ang modyul na ito ay pinagtulungang disenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pambalikong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang Tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa Mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa Araling Panlipunan 10 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa Kontemporaryong Isyu at Hamong Pangkapigiran! Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Icons ng Modyul

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

	<i>Alamin</i>	Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.
	<i>Subukin</i>	Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.
	<i>Balikan</i>	Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.
	<i>Tuklasin</i>	Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.
	<i>Suriin</i>	Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.
	<i>Pagyamanin</i>	Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.
	<i>Isaisip</i>	Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.
	<i>Isagawa</i>	Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

 <i>Tayahin</i>	Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.
 <i>Karagdagang Gawain</i>	Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.
 <i>Susi sa Pagwawasto</i>	Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Pangkalahatang Pagkatuto

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Bigyang halaga ang pagbasa at pag-unawa sa mga paksang nakapaloob sa modyul.
4. Upang maiwasan ang pagkakamali, ugaliing sumunod sa mga panuto sa bawat gawain at pagsasanay na sasagutin.
5. Magtiwala sa sarili upang ang lahat ng mga tanong ay masagutan at walang makaligtaan.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong kay nanay o tatay, o sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Aralin

1

Hamong Pangkapaligiran

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Sa harap ng Kalamidad Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay napapangatuwiranang ang mga dahilan kung bakit mahalaga ang pag-aaral ng natural na kalamidad sa usaping pagtugon sa isyung pangkapaligiran ng Pilipinas.

Subukin (Panimulang Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem.
Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Alin sa mga sumusunod ang itinuturing na mga pangyayari na nagdudulot ng malaking pinsala sa kapaligiran?
 - A. Bagyo
 - B. Baha
 - C. Kalamidad
 - D. Landslide
2. Alin sa mga ito ang tumutukoy sa mga basura nagmula sa mga tahanan at establisyemento?
 - A. Bagyo
 - B. Landslide
 - C. Pagbaha
 - D. Solid Waste
3. Ito tumutukoy na mga pangyayari na nagdudulot ng malaking pinsala sa kapaligiran, ari-arian kalusugan, at buhay ng mga tao sa lipunan?
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. kalamidad
 - D. Landslide

4. Bakit nagkakaroon ng landslide o pagguho ng lupa na nagaganap sa iba't ibang bahagi ng ating bansa?
 - A. Dahil sa pagputol ng mga puno at quarrying o pagmimina
 - B. Dahil sa malakas na ulan
 - C. Dahil sa lindol
 - D. Dahil sa mga bagyo
5. Anong petsa huling pumutok ang bulkang Taal?
 - A. Enero 5, 2020
 - B. Enero 12, 2020
 - C. Febrero 6, 2020
 - D. Marso 7, 2020
6. Ito isang natural disaster na namumuonng sama ng panahon, may isang pabilog o spiral na Sistema ng marahas at malakas na hangin at may dalang mabigat na ulan.
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Landslide
 - D. Storm surge
7. Ito isang natural na kalamidad na umaapaw at tumataas na label ng tubig na dulot ng malakas at walng tigil napag-ulan sa komunidad.
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Flash flood
 - D. Storm surge
8. Alin sa mga sunusunod ang hindi kabilang sa Natural na kalamidad?
 - A. Bulkan
 - B. Flash flood
 - C. Landslide
 - D. Climate Change
9. Alin sa mga sunumusod ang kabillang sa Natural na Kalamidad
 - A. Climate Change
 - B. Disaster risk
 - C. Solid waste
 - D. Storm surge
10. Ito ay isang natural na kalamidad na nag lalarawan ng pag- alog ng mga lupa.
 - A. Baha
 - B. Flash flood
 - C. Landslide
 - D. Lindol

Magaling! Upang mas lalong maihanda ang sarili, isagawa ang gawain sa Balikan

Balikan

Gawain 1: Tara Na, Ating Balikan

Panuto: Sa nakaraang aralin, itinalakay natin ang kahulugan at ng kontemporaryong isyu at ang kahalagahan ng pag-aaral nito.

1. Bakit mahalagang pag aralan ang kontemporaryong isyu? Ipaliwanag.

Tuklasin

Gawain 2: Larawan Ko, Suriin Mo

Panuto: Suriin ang mga larawan at sagutan ang pangprosesong tanong.

https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fdiaryobomba.com%2Fspecial-report%2Fmga-dapat-gawin-matapos-ang-lindol%2F&psig=AOvVaw2TPffqSa_Nhg5-ITIXCnX&ust=1593225291262000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCLD05PO4nuoCFQAAAAAdAAAAABAZ

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.philstar.com%2Fbanat%2Fbalita%2F2018%2F03%2F26%2F1800340%2Fp845m-alang-sa-baha-sa-siyudad&psig=AOvVaw0vpro4F-wLSJLpoS1I48K&ust=1593225502864000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCLDFmNe5nuoCFQAAAAAdAAAAABAD>

Pangprosesong tanong:

1. Ano ang napanasin mo sa mga larawan sa taas?
2. Anong uri ng kalamidad ang nasa larawan?

Suriin

Gawain 3: Basahin at Matuto

Natural Disaster- ito ay mga kalamidad na dulot ng pagbabago sa normal na estado ng kalikasan.

Mga uri ng natural disaster:

- a. Bagyo
- b. Baha
- c. Lindol
- d. Pagbutok ng Bulkan
- e. Pagguho ng lupa
- f. Daluyong o *storm surge*
- g. Tsunami o *seismic wave*

Bagyo

- ay isang malaking unos, mayroon itong isang pabilog o spiral sistema ng marahas at malakas na hangin na may dalang mabigat na ulan, karaniwan daan-daang kilometro o milya sa *diameter* ang laki. Ang pagdami ng bagyo ay maaring epekto ng climate change o pagbabago ng klima. Ang mata ng bagyo, ito ay ang gitnang bahagi ng namumuonang ulap o bagyo. Sinasabing ang mata ng bagyo ay isang kalmadong lugar dahil isa itong *low pressure area*.

Baha

- ay ang umaapaw at tumataas na lebel ng tubig na dulot ng malakas at walang tigil na pag-ulan sa komunidad
- ang pagbaha sa Pilipinas ay pinalalala ng mga baradong daluyan ng tubig

Lindol

- ay isang biglaan at mabilis na pagyaring pag-uga ng lupa na dulot ng pagbibigay at pagbabago ng mga batong nasa ilalim ng lupa kapagpinakakawalan nito ang puwesang naipon sa mahabang panahon.
- kung ang malakas na paglindol ay mangyayari sa lugar na maraming tao, maari itong kumitil ng maraming buhay at magdulot ng malawakang pagkasira ng mga ari-arian.

Pagbutok ng Bulkan

- ay isang puwang o siwang sa ibabaw ng lupa, karaniwang nasa anyong bundok o burol. Ang puwang o bunganga (*crater*) ay nagsisilbing daanan ng iniluluwang materyales tulad ng abo at lava na nagmumula sa ilalim ng lupa.

Halaw: Learning Module AP 10, p

Pagguho ng Lupa

- Maaring dulot ng pagbawal ng bundok, pag-ulan na nagreresulta sa paghina ng lupa at lindol ang landslide o pagguho ng lupa

- Ang pagbasak ng lupa, putik o malaking bato ay nangyayari nang mabilisan at minsan walang babala.

Storm Surge

- ay ang hindi pangkaraniwang pagtaas ng tubig sa dalampasigan habang papalapit ang bagyo sa baybayin. Nakaapekto sa tindi ng daluyong-bagyo ang lalim at oryentasyon ng katubigan na dinaraan ng bagyo at ang timyempo ng kati (mababa ang tubig sa dagat)

Tsunami

- ay serye ng malalaking alon na nililikha ng pangyayari sa ilalim ng dagat tulad ng paglindol, pagguho ng lupa, pagsabog ng bulkan, o oras sa malawak na karagatan at humampas sa lupa dala ang mga alon na umaabot ng 100 talampakan o higit pa.

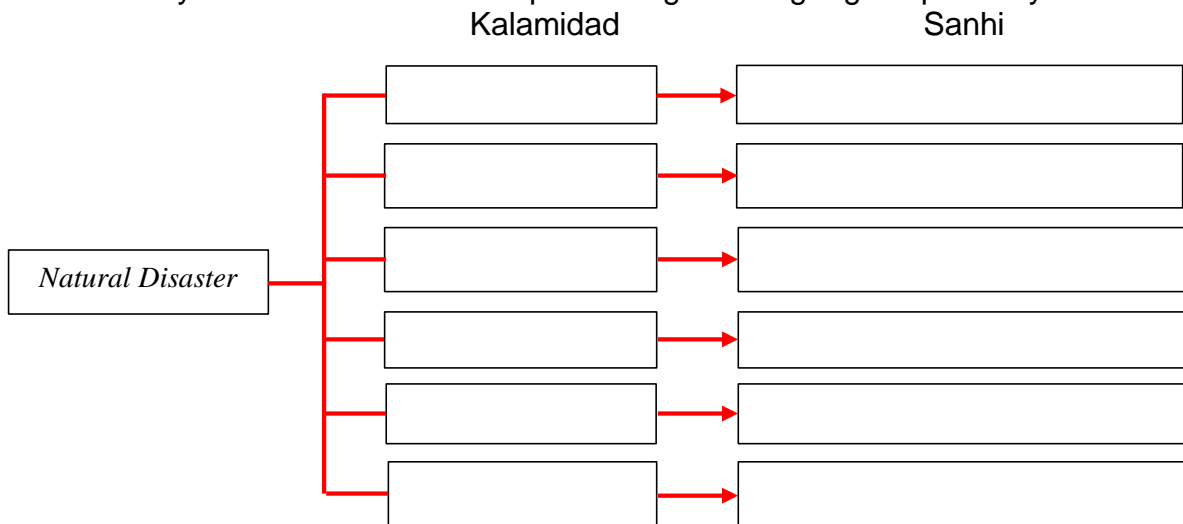
Halaw:

Pagyamanin

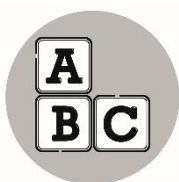
Gawain 4.1: Ating Unawain at Sagutin!

Panuto: batay sa teksto na nasaitaas punan ang Tsart ng mga impormasyon

Pangprosesong Tanong:

1. Paano nakaaapekto sa ating pamumuhay ang *Natural Disaster*?

Pagyamanin

Gawain 4.2: Magsaliksik sa inyong Komunidad

Panuto: Suriin ang mga programa ng inyong komunidad hinggil sa Natural Disaster management na ipinapatupad sa inyong paaralan at barangay. Gumamit ng papel at ballpen at gumawa ng isang sanaysay tungkol dito.

Ito ang Rubriks na gagamitin sa pagmamarka sa iyong gawain (holistic)

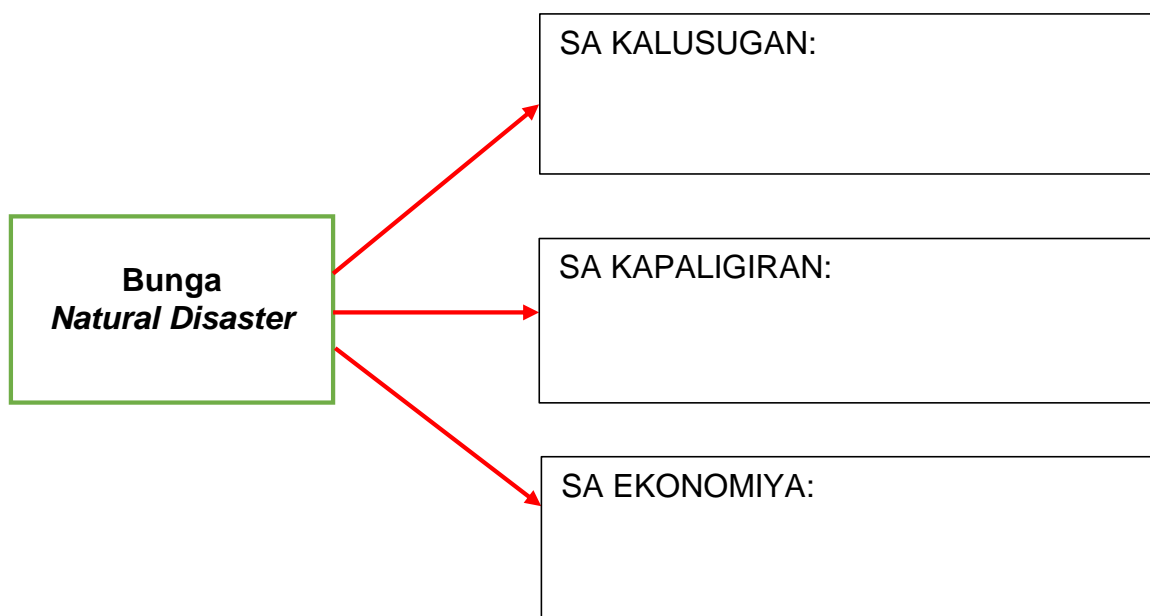
Nilalaman	10
Pagsusuri	10
Pakamalikhain	10
Kabuuan	30

Isaisip

Gawain 5: Tara't Mag-isip!

Panuto: Gamit ang graphic organizer punan ng mga impormasyon tungkol sa Natural Disaster.

PANGPROSESONG TANONG:

1. Paano tayo makatutulong sa paglutas ng mga suliraning dulot natural disaster?

Isagawa

Gawain 6: Halina at Isagawa Natin

Panuto: Pumili ng isang suliraning pangkapaligiran. Gumawa ng environmental issue map sa pamamagitan ng paggawa sa sumusunod:

1. SANHI—natural na pangyayari
2. EPEKTO—suriin ang epekto sa iba't ibang aspekto ng pamumuhay
3. KAUGNAYAN—suriin ang kaugnayan nito sa mga suliraning nararanasan sa iba pang likas na yaman.
4. TUNGUHIN—suriin ang maaaring maging epekto kung magpapatuloy ang nararanasang suliraning pangkapaligiran.

Environmental issue map: _____

Sanhi:

Paliwanag

Epekto:

Kaugnayan

Tunguhin

Halaw: Learning Module AP 10, p.

Rubriks sa Gawain

Pamantayan	Lubos na Mahusay	Mahusay – husay	Hindi gaanong mahusay	Kailangan pang magsanay
Wasto at maaayos ang datos	Malinaw at maayos ang paglalahad ng mga impormasyon	Maayos ang kabuuan ng paglalahad	Magulo ang ilang datos	Walang kaayusan ang mga impormasyon
May realismo ang mensahe	Lubhang makabuluhan ang mensahe	Makabuluhan ang mensahe	Hindi gaanong makabuluhan ang mensahe	Hindi makabuluhan ang mensahe
Malinaw	Lubhang malinaw at nauunawaan ang paglalahad ng datos	Malinaw at nauunawaan ang paglalahad ng datos	Hindi gaanong malinaw at nauunawaan ang paglalahad ng datos	Malabo at hindi mauunawaan ang paglalahad ng mga datos
Epektibo ang paglalahad	Kawili-wili, maayos at maliwanag ang paglalahad	Epektibo ang paglalahad	May kaayusan at maliwanag	Walang kaayusan at di maliwanag
Kapanipaniwala ang sinabi	Lubhang makatotohanan at kapanipaniwala ang mensahe	Makatotohanan at kapanipaniwala ang mensahe	Hindi gaanong Makatotohanan at kapanipaniwala ang mensahe	Hindi Makatotohanan at hindi kapanipaniwala ang mensahe
Puntos	5	4	3	1

Tayahin (Huling Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian.

- Alin sa mga sumusunod ang itinuturing na mga pangyayari na nagdudulot ng malaking pinsala sa kapaligiran?
 - Bagyo
 - Baha
 - Kalamidad
 - Landslide
- Alin sa mga ito ang tumutukoy sa mga bansang nagmula sa mga tahanan at establisyemento?
 - Bagyo
 - Landslide
 - Pagbaha
 - Solid Waste

3. Ito tumutukoy na mga pangyayari na nagdudulot ng malaking pinsala sa kapaligiran, ari-arian kalusugan, at buhay ng mga tao sa lipunan?
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. kalamidad
 - D. Landslide
4. Bakit nagkakaroon ng landslide o pagguho ng lupa na nagaganap sa iba't ibang bahagi ng ating bansa?
 - A. Dahil sa pagputol ng mga puno at quarrying o pagmimina
 - B. Dahil sa malakas na ulan
 - C. Dahil sa lindol
 - D. Dahil sa mga bagyo
5. Anong petsa huling pumutok ang bulkang Taal?
 - A. Enero 5, 2020
 - B. Enero 12, 2020
 - C. Febrero 6, 2020
 - D. Marso 7, 2020
6. Ito isang natural disaster na namumuon ng sama ng panahon, may isang pabilog o spiral na Sistema ng marahas at malakas na hangin at may dalang mabigat na ulan.
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Landslide
 - D. Storm surge
7. Ito isang natural na kalamidad na umaapaw at tumataas na label ng tubig na dulot ng malakas at walang tigil napag-ulan sa komunidad.
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Flash flood
 - D. Storm surge
8. Alin sa mga sunusunod ang hindi kabilang sa Natural na kalamidad?
 - A. Bulkan
 - B. Flash flood
 - C. Landslide
 - D. Climate Change
9. Alin sa mga sunumod ang kabilang sa Natural na Kalamidad
 - A. Climate Change
 - B. Disaster risk
 - C. Solid waste
 - D. Storm surge
10. Ito ay isang natural na kalamidad na nag lalarawan ng pag- alog ng mga lupa.
 - A. Baha
 - B. Flash flood
 - C. Landslide
 - D. Lindol

Karagdagang Gawain

Gawain 7: Itula Mo, Kapakanan Ko!

Panuto: Sumulat ng isang tula na may 3 talata tungkol sa *Natural Disaster*.

**Nalagpasan mo ang hamon ng ating aralin...
Handa ka na ba sa susunod nating paksa?
Tara na!**

Aralin

2

Hamong Pangkapaligiran

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay makapangangatwiran sa mga dahilan kung bakit mahalaga ang pag-aaral ng *man-made* na kalamidad sa usaping paghahanda at nararapat gawin sa harap ng panganib na dulot ng mga suliraning pangkapaligiran.

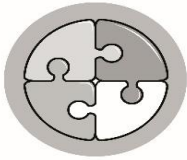

Subukin (Panimulang Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian.

1. Anong man made disaster na itinatalaga tuwing Marso?
 - A. Disaster Management
 - B. Fire Prevention Month
 - C. Fair Preparedness Month
 - D. Risk reduction management
2. Ano ang magiging epekto ng illegal logging sa ating kapaligiran?
 - A. Nagsasagawa ng kaingin ang mga lumilipat sa kagubatan.
 - B. Apektado ang kagubutan sa pagmimina dahil kadalasan dito matatagpuan ang deposito ng mga mineral.
 - C. Mabilis na pagtaas ng populasyon.
 - D. Nagdudulot ng iba't ibang suliranin tulad ng pagbaha, soil erosion, at pagkasira ng tahanan ng mga ibon at hayop.
3. Ano ang isa sa mga dahilan ng deforestation sa Pilipinas?
 - A. Illegal na pagmimina
 - B. Pagtatapon bg basura
 - C. Solid waste
 - D. Suliranin sa kagubatan

4. Ito ay mabilis na pagkalat ng nakakahawang sakit sa komunidad.
 - A. Aksedente
 - B. Epidemya
 - C. sunog
 - D. illegal Logging
5. Ito ay isang man made disaster kung saan nagkakaroon ng karumihan o pagiging hindi malinis ng kapaligiran.
 - A. Polusyon
 - B. Deforestation
 - C. Epidemya
 - D. Sunog
6. Ano ang dahilan ng pagkakaroon ng Climate Change?
 - A. Dahil sa pagpatuloy ng pag-init ng daigdig o global warming dahil sa mataas na konsentrasyon ng Carbon Dioxide sa atmosphere.
 - B. Dahil sa pagtatapon ng mga basura sa dagat at ilog
 - C. Dahil a mataas na suliraning pangkapaligiran
 - D. Dahil sa pagpuputol ng puno sa gubat
7. Ito ay tinatawag na coral bleaching na pumapatay sa coral reef. Anong suliranin ang tawag dito?
 - A. Suliraning sa Karagatan
 - B. Suliraning Tubig
 - C. Suliraning Lupa
 - D. Suliraning Mineral
8. Alin sa mga sumusunod ang patuloy na pagliit ng forest cover mula sa 17 ektarya noong 1934 ay naging 6.43 milyong ektarya noong 2003?
 - A. Yamang Kagubatan
 - B. Yamang Lupa
 - C. Yamang Mineral
 - D. Yamang Tubig
9. Ito ay ang paggamit ng puno bilang panggatong. Isang Halimbawa ay ang paggawa ng uling, Ano ang tawag sa deforestation na ito?
 - A. Fuel Wood Harvest
 - B. Migration
 - C. Pagmimina
 - D. Pagtaas ng Populasyon
10. Sa anong taon nilagdaan ang Executive order No. 193?
 - A. 2011
 - B. 2013
 - C. 2015
 - D. 2017

Balikan

Gawain 1: Tara't Balikan Natin!

Panuto: Muling balikan ang nakaraang aralin. Anong suliraning pangkapaligiran ang lubhang nakabagabag sa iyo sa natural disaster? Bakit?

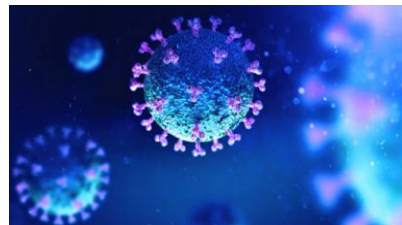
<p style="text-align: center;">Suliranin:</p> <hr style="width: 50%; margin: 10px auto;"/> <p style="text-align: center;">Dahilan:</p>
--

Tuklasin

Gawain 2: Larawan Ko, Salita Mo!

Panuto: Tingnan ang mga larawan at kompletihin ang salita sa ibaba.

1.		U				O							
2.	E			R			T		T			N	
3.		I			M						N		
4.			I				M					A	

Suriin

Gawain 3: Basahin at Matuto!

Climate Change

Ano nga ba ang Climate Change? Ayon sa Intergovernmental Panel on Climate Change (2001), “Climate Change is a statistically significant variation in either the mean state of the climate or in its, variability, persisting for an extended period (typically decades or longer). It may be due to natural internal processes or external forcing, or to persistent anthropogenic changes in the composition of atmosphere or in land use.” Sinasabi na kahulugan na ang climate change ay maaaring isang natural na pangyayari o kaya ay maaari ding napabibilis o napapalala dulot ng gawin ng tao. Isa sa sinasabing dahilan nito ay ang patuloy na pag-init ng daigdig o global warming dahil sa mataas na antas ng konsentrasyon ng carbon dioxide na naiipon sa atmosphere. Nanggagaling ito mula sa usok ng pabrika, mga iba’t ibang industriya, at pagsusunog ng mga kagubatan.

Sa ulat na pinamagatang **Status of Philippine Forests** (2013) ay inisa-isa nito ang mga dahilan at epekto ng deforestation sa Pilipinas. Ito ay ang sumusunod:

Gawain	Epekto
<i>Illegal logging</i> - Illegal na pagputol sa mga puno sa kagubatan. Ang kawalan ng ngipin sa pagpapatupad ng mga batas sa illegal logging sa Pilipinas ang nagpapalubha sa suliraning ito.	Ang walang habas na pagputol ng puno ay nagdudulot ng iba’t ibang suliranin tulad ng pagbaha, soil erosion, at pagkasira ng tahanan ng mga ibon at hayop. Sa katunayan noong 2008 ay mayroong 221 species ng fauna at 526 species ng flora ang naitala sa threatened list (National Economic Development Authority, 2011)
<i>Migration</i> – paglipat ng pook panirahan	Nagsasagawa ng kaingin (slash-and-burn farming) ang mga lumilipat sa kagubatan at kabundukan na nagiging sanhi ng pagkakalbo ng kagubatan at pagkawala ng sustansya ng lupain dito.
Mabilis na pagtaas ng populasyon	Ang mabilis na pagtaas ng populasyon ng Pilipinas ay nangangahulugan ng mataas na demand sa mga pangunahing produkto kung kaya’t ang mga dating kagubatan ay ginawang plantasyon, subdivision, paaralan, at iba pang imprastruktura.

Halaw: Learning Module AP 10, p.

Fuel wood harvesting -paggamit ng puno bilang panggatong. Isang halimbawa ay ang paggawa ng uling mula sa puno.	Ayon sa Department of Natural Resources na lumabas sa ulat ng National Economic Development Authority (2011), tinatayang mayroong 8.14 milyong kabahayan at industriya ang gumagamit ng uling at kahoy sa kanilang pagluluto at paggawa ng produkto, ang mataas na demand sa uling at kahoy ay nagiging dahilan ng pagputol ng mga puno sa kagubatan.
Ilegal na Pagmimina	Apektado ang kagubatan sa pagmimina dahil kadalasang dito natatagpuan ang deposito ng mga mineral tulad ng limestone, nickel, copper, at gold. Kinakailangang putulin ang mga puno upang maging maayos ang operasyon ng pagmimina. Nagdudulot din ng panganib sa kalusugan ng tao at ng iba pang nilalang sa kagubatan ang mga kemikal na ginagamit sa pagpoproseso ng mga nahukay na mineral. Ayon sa DENR, mayroong 23 proyekto ng pagmimina ang matatagpuan sa kabundukan ng Sierra Madre, Palawan, at Mindoro.

Halaw: Learning Module AP 10, p.

Man-made Disaster

- Sunog
- Epidemya
- Deforestation
- Polusyon
- Digmaan
- Aksidente
- Digmaan

Pagyamanin

Gawain 4: Likas Yaman: Suliranin Mo, Suliranin Ko

Panuto: Gumawa ng status report tungkol sa suliraning nararanasan sa iba pang likas na yaman ng ating bansa. Gamiting gabay ang format sa ibaba.

Maging malikhain sa paglalahad ng status report.

Suliranin sa _____	
Panimula: (Magbanggit ng mga datos tungkol sa likas na yaman na napili ng iyong)	
Kahalagahan: (Ipaliwanag ang kahalagahan ng napiling likas na yaman. Suportahan ito ng mga datos)	
Suliranin: (Suriin ang mga suliraning nararanasan sa kasalukuyan at epekto nito)	

Mga Pagkilos: (Magsaliksik tungkol sa mga programa ng pamahalaan at iba't ibang sektor tungkol sa likas na yamang napili)	
Konklusyon: (Magbigay ng konklusyon kung bakit patuloy na nararanasan ang mga suliranin sa likas na yaman)	

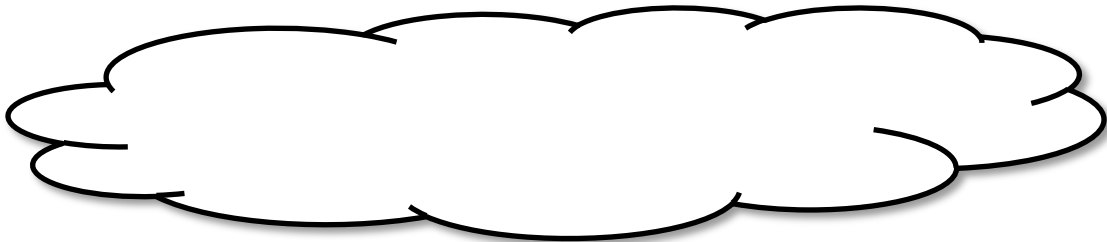
Rubrik sa pagmamarka ng *status report*

Pamantayan	Deskripsiyon	Puntos
Nilalaman	Wasto ang nilalaman. Gumamit ng napapanahong datos. Nailahad ang hinihingi ng status report	10
Pagsusuri	Naipahayag ang pagsusuri sa dahilan kung bakit patuloy na nararanasan ang mga suliranin sa likas na yaman gamit ang napapanahong datos	10
Presentasyon	Malikhain at organisado ang paglalahad ng ideya.	5
	Kabuuan	25

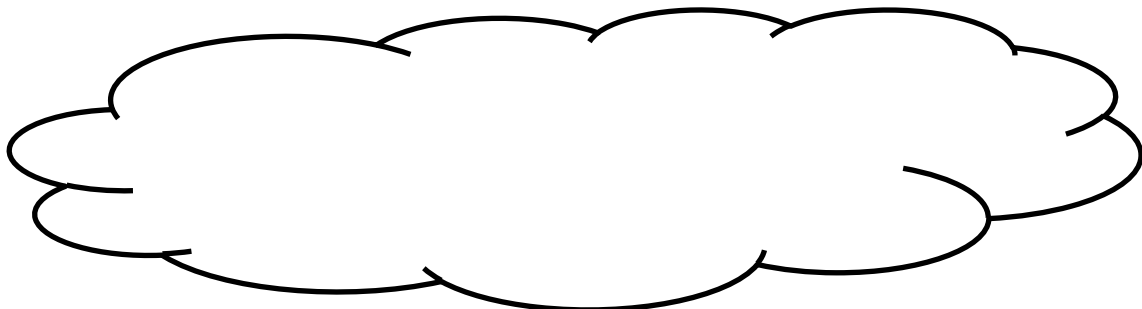
Halaw: Learning Module AP 10, p.

Pamprosesong mga Tanong:

1. Ano ang pangunahing sanhi ng suliranin sa likas na yaman ang iyong sinuri?

2. Paano ito nakaaapekto sa ating pamumuhay?

Pagyamanin

Gawain 4.2: Iguhit Mo, Kapaligiran Ko!

Panuto: Gumuhit ng larawan na nagpapakita ng sanhi at epekto ng pagbabago ng klima sa kapaligiran, at kabuhayan sa bansa at daigdig.

Gabay na tanong:

1. Paano mapigilan ang patuloy na paglala ng Climate Change?

Isaisip

Gawain 5: Pananaw Ko, Epekto Nito!

Panuto: Sa iyong pananaw sa pagtataya ng epekto ng *Climate Change* sa ating bansa, ano ang lebel ng epekto nito? Lagyan ng tsek (/) ang hanay ayon sa inyong pananaw at ipaliwanag kung bakit.

Epekto ng <i>Climate Change</i> sa:	Malala	Hindi Gaanong Matindi	Hindi Nakapipinsala	Pagpapaliwanag
1. Sa iyong Pamilya				
2. Sa inyong Barangay				
3. Sa ating bansa				
4. Sa ating Mundo				

Gabay na tanong:

1. Bakit dapat matukoy ang mga suliraning pangkapaligiran na nararanasan sa inyong pamayanan?

Isagawa

Gawain 6: Tara't Gawin Natin!

Panuto: Gumamit ng isang Graphic Organizer at tukuyin ang sanhi at epekto ng dulot ng mga Gawain tao.

**Suliraning pangkapaligiraan na
dulot ng mga Gawain ng tao**

Mga Sanhi

Mga Epekto

Tayahin (Huling Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Anong man made disaster na itinatagala tuwing Marso?
 - A. Disaster Management
 - B. Fire Prevention Month
 - C. Fair Preparedness Month
 - D. Risk reduction management
2. Ano ang magiging epekto ng illegal logging sa ating kapaligiran?
 - A. Nagsasagawa ng kaingin ang mga lumilipat sa kagubatan.
 - B. Apektado ang kagubatan sa pagmimina dahil kadalasan dito matatagpuan ang deposito ng mga mineral.

- C. Mabilis na pagtaas ng populasyon.
 - D. Nagdudulot ng iba't ibang suliranin tulad ng pagbaha, soil erosion, at pagkasira ng tahanan ng mga ibon at hayop.
3. Ano ang isa sa mga dahilan ng deforestation sa Pilipinas?
 - A. Illegal na pagmimina
 - B. Pagtatapon ng basura
 - C. Solid waste
 - D. Suliranin sa kagubatan
 4. Ito ay mabilis na pagkalat ng nakakahawang sakit sa komunidad.
 - A. Akseidente
 - B. Epidemya
 - C. sunog
 - D. illegal Logging
 5. Ito ay isang man-made disaster kung saan nagkakaroon ng karumihan o pagiging hindi malinis ng kapaligiran.
 - A. Polusyon
 - B. Deforestation
 - C. Epidemya
 - D. Sunog
 6. Ano ang dahilan ng pagkakaroon ng Climate Change?
 - A. Dahil sa pagpatuloy ng pag-init ng daigdig o global warming dahil sa mataas na konsentrasyon ng Carbon Dioxide sa atmosphere.
 - B. Dahil sa pagtatapon ng mga basura sa dagat at ilog
 - C. Dahil sa mataas na suliraning pangkapaligiran
 - D. Dahil sa pagpuputol ng puno sa gubat
 7. Ito ay tinatawag na coral bleaching na pumapatay sa coral reef. Anong suliranin ang tawag dito?
 - A. Suliraning sa Karagatan
 - B. Suliraning Tubig
 - C. Suliraning Lupa
 - D. Suliraning Mineral
 8. Alin sa mga sumusunod ang patuloy na pagliit ng forest cover mula sa 17 ektarya noong 1934 ay naging 6.43 milyong ektarya noong 2003?
 - A. Yamang Kagubatan
 - B. Yamang Lupa
 - C. Yamang Mineral
 - D. Yamang Tubig
 9. Ito ay ang paggamit ng puno bilang panggatong. Isang Halimbawa ay ang paggawa ng uling, Ano ang tawag sa deforestation na ito?
 - A. Fuel Wood Harvest
 - B. Migration
 - C. Pagmimina
 - D. Pagtaas ng Populasyon
 10. Sa anong taon nilagdaan ang Executive order No. 193?
 - A. 2011
 - B. 2013
 - C. 2015
 - D. 2017

Binabati kita sa pagsagot mo ng buong husay sa ating pagtataya!
Para lalo mo pang maisasalooob ang mga natutunan mo sa araling ito
gawin ang huli nating Gawain

Karagdagang Gawain

Gawain 7: Slogan Ko, Slogan Mo!

Panuto: Gumawa ng isang islogan tungkol sa suliranin Man-Made at ipaliwanag ang iyong islogan sa tatlong pangungusap.

Paliwanag: _____

Hamong Pangkapaligiran

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay makapangangatuwiran ang mga dahilan kung bakit mahalaga ang pag-aaral ng *man-made* at *natural disaster* sa usaping kahandaan, disiplina at kooperasyon sa pagtugon ng hamong pangkapaligiran.

Subukin (Panimulang Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian.

1. Anong batas ang ipinatutupad upang magkaroon ng legal na batayan sa iba't ibang desisyon at proseso ng pamamahala ng solid waste sa bansa?
 - A. Republic Act 9003
 - B. Republic Act 8742
 - C. Republic Act 7942
 - D. Republic Act 7586
2. Alin sa pagpipilian ang kasali na NGO na tumutugon sa suliraning *solid waste* ng Pilipinas?
 - A. Mother Earth Foundation
 - B. Clean and Green Foundation
 - C. Bantay Kalikasan
 - D. Lahat sa nabanggit
3. Ano ang pinakamalaking hamon na mapapanatili ang programang *solid waste* ng Pilipinas?
 - A. Pagbabago ng ugali ng Pilipino sa pagtatapon ng basura
 - B. Malawak na suporta at pagtugon ng iba't ibang sektor
 - C. Maging mapanuri sa *segregation* ng basura
 - D. Lahat sa nabanggit

4. Ang kagubatan ay tirahan ng iba't ibang mga nilalang na nagpapanatili ng balanse ng kalikasan, mahalagang mapanatili ang balansing ito dahil kung patuloy na masisira ito ay maapektuhan ang iba't ibang produkto tulad ng tubig, gamot, damit, at iba pang pangunahing pangangailangan ng tao. Mayroon ding mga industriya na nagbibigay ng trabaho sa mga mamamayan na nakasalalay sa yamang nakukuha mula sa kagubatan. Anong likas na yaman ang tinalakay sa talata?
 - A. Yamang Gubat
 - B. Yamang Lupa
 - C. Yamang Mineral
 - D. Yamang Tubig
5. Bakit mahalaga ang pagtutulungan ng iba't ibang sektor sa pagsugpo sa mga suliraning pangkapaligiran?
 - A. Kabalikang lahat sa pagsugpo sa iba't ibang suliraning pangkapaligiran.
 - B. Malawak na suliranin ang mga isyung pangkapaligiran na nararapat harapin ng iba't ibang sektor sa lipunan
 - C. Makababawas sa mga gastusin ng pamahalaan ang pagtulong ng iba't ibang sektor sa pagsugpo sa mga suliraning pangkapaligiran
 - D. Mahihikayat ang maraming dayuhan na pumunta sa ating bansa kung mawawala ang mga suliraning pangkapaligiran.
6. Alin sa mga sumusunod ang mga dahilan ng pagkakaroon ng carbon dioxide sa ating buong paligid?
 - A. Polusyon sa Basura
 - B. Polusyon sa Hangin
 - C. Polusyon sa Lupa
 - D. Polusyon sa Tubig

Para sa bilang 7, basahin ang ulat ng Senate Economic Planning Office tungkol sa epekto ng mga kalamidad sa Pilipinas
National Disaster at a Glance (Senate Economic Planning Office, 2013)

Impact of Natural Disasters Natural disasters can cause considerable loss of lives, homes, livelihood, and services. They also result in injuries, health, problems, property damage, and social and economic disruption. From 2000 to 2012, natural disasters in the Philippines caused the death of 12,899 people and injury to 138, 116 persons. These disasters also affected more than 71 million individual and rendered almost 375,000 persons homeless. The socio-economic damages are estimated at US\$3.37 billion with average annual damage of US\$251.58 Million.

Halaw: Learning Module AP 10, p. 38

7. Ano-anong mga aspekto ang naaapektuhan ng mga kalamidad na nararanasan sa Pilipinas?
 - A. Kalusugan, Kabuhayan, at Kalikasan
 - B. Kabuhayan, Kalakalan, at Kalusugan
 - C. Kalakalan, Kapayapaan , at Kalikasan
 - D. Kapayapaan, Kabuhayan, at Kultura
8. Ito ay isang pangyayari di-inaasahan na nagdudulot ng pagkasira ng komunidad
 - A. Kalamidad
 - B. Natural disaster
 - C. Man-Made disaster
 - D. Lipunan
9. Alin sa mga sumusunod hindi kabilang sa natural disaster?
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Lindol
 - D. Polusyon
10. Ano ang mga sumusunod ang hindi kabilang sa Man-made Disaster?
 - A. Aksedente
 - B. Digmaan
 - C. Deforestation
 - D. Landslide

Balikan

Gawain 1: Tara't Ating Balikan!

Mag bigay ng isang Man-made Disaster at ano ang iyong magiging sulasyon didto upang maiwasan ang disaster na ito?

Tuklasin

Gawain 2: Slogan Ko, Solusyon Natin!

Gumawa ng Slogan na nag papaliwang sa mga solusyon sa *Man-made* at *Natural Disaster*.

Suriin

Gawain 3: Basahin at Matuto

Mayroon ding suporta na nanggagaling sa mga NGO upang mabawasan ang suliranin sa *solid waste* sa Pilipinas. Ilan sa mga ito ay sumusunod:

- ☐ **Mother Earth Foundation** - tumutulong sa pagtatayo ng MRF sa mga barangay.
- ☐ **Clean and Green Foundation**- kabahagi ng mga programa tulad ng *Orchidarium and Butterfly Pavilion, Gift of Trees, Green Choice Philippines*, Piso Para sa Pasig, at *Trees for Life Philippines*(Kimpo, 2008).
- ☐ **Bantay Kalikasan** – paggamit ng media upang mamulat ang mga mamamayan sa suliraning pangkapaligiran. Nanguna sa *reforestation* ng La Mesa Watershed at sa Pasig River Rehabilitation Project.
- ☐ **Greenpeace** – naglalayong baguhin ang kaugalian at pananaw ng tao sa pagtrato at pangangalaga sa kalikasan at pagsusulong ng kapayapaan

Sa kabila ng mga nabanggit na batas at programa ay nananatili pa rin ang mga suliranin sa *solid waste* sa Pilipinas. Sa kasalukuyan, ang pinakamalaking hamon ay ang pagpapatupad ng batas at pagbabago ng pag-uugali ng mga Pilipino sa pagtatapon ng basura. Nangangailangan pa nang mas malawak na suporta at pagtutulongan ng iba't ibang sektor upang tuluyang mabigyan ng solusyon ang suliraning ito dahil ang patuloy na paglala nito ay lalong magpapabigat sa iba pang suliraning pangkapaligiran na ating nararanasan.

Halaw: Learning Module AP 10, p. 58,59

Pagyamanin

Gawain 4: Itala Mo, Solusyon Ko!

Panuto: Punan ng tamang sagot ang tsart batay sa iyong natutuhan sa suliranin sa *solid waste* sa Pilipinas.

Suliranin	Sanhi	Bunga	Mga Solusyong Ginagawa

Pamprosesong mga Tanong:

1. Ano ang pangunahing sanhi ng suliranin sa *solid waste*?

2. Paano ito nakaaapekto sa ating pamumuhay?

Isaisip

Gawain 5: Tara't Pag-isipan Natin!

Panuto: Gumawa ng isang tsart na nagpapakita ng mga gawain ng tao na nakalulutas o nakapagpapalala ng suliranin sa kapaligiran.

Isagawa

Gawain 6: Awit Ko, Awit Natin

Panuto: Lumikha ng isang **awit** tungkol sa hamong pangkapligiran at ang mga magagawa mo upang makatulong sa paglutas sa mga suliraning sanhi ng pagkasira ng ating kapaligiran

Tayahin (Huling Pagtataya)

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem.
Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Anong batas ang ipinatutupad upang magkaroon ng legal na batayan sa iba't ibang desisyon at proseso ng pamamahala ng solid waste sa bansa?
 - A. Republic Act 9003
 - B. Republic Act 8742
 - C. Republic Act 7942
 - D. Republic Act 7586
2. Ano ang unang yugto ng Community Based Disaster Risk Reduction and Management Plan?
 - A. Disaster Prevention and Mitigation
 - B. Disaster Response
 - C. Hazard Assessment
 - D. Recovery and Rehabilitation
3. Alin sa mga sumusunod ang hindi bahagi ng unang yugto ng Community Based Disaster Risk Reduction and Management Plan?
 - A. Capability Assessment
 - B. Hazard Assessment
 - C. Loss Assessment
 - D. Vulnerability Assessment
4. Ang kagubatan ay tirahan ng iba't ibang mga nilalang na nagpapanatili ng balanse ng kalikasan, mahalagang mapanatili ang balansing ito dahil kung patuloy na masisira ito ay maapektuhan ang iba't ibang produkto tulad ng tubig, gamot, damit, at iba pang pangunahing pangangailangan ng tao. Mayroon ding mga industriya na nagbibigay ng trabaho sa mga mamamayan na nakasalalay sa yamang nakukuha mula sa kagubatan. Anong likas na yaman ang tinalakay sa talata?
 - A. Yamang Gubat
 - B. Yamang Lupa
 - C. Yamang Mineral
 - D. Yamang Tubig
5. Bakit mahalaga ang pagtutulungan ng iba't ibang sektor sa pagsugpo sa mga suliraning pangkapaligiran?
 - A. Kabalikat ang lahat sa pagsugpo sa iba't ibang suliraning pangkapaligiran.
 - B. Malawak na suliranin ang mga isyung pangkapaligiran na nararapat harapin ng iba't ibang sektor sa lipunan
 - C. Makababawas sa mga gastusin ng pamahalaan ang pagtulong ng iba't ibang sektor sa pagsugpo sa mga suliraning pangkapaligiran
 - D. Mahihikayat ang maraming dayuhan na pumunta sa ating bansa kung mawawala ang mga suliraning pangkapaligiran.

6. Alin sa mga sumusunod ang mga dahilan ng pagkakaroon ng carbon dioxide sa ating buong paligid?
- A. Polusyon sa Basura
 - B. Polusyon sa Hangin
 - C. Polusyon sa Lupa
 - D. Polusyon sa Tubig

Para sa bilang 7, basahin ang ulat ng Senate Economic Planning Office tungkol sa epekto ng mga kalamidad sa Pilipinas

National Disaster at a Glance (Senate Economic Planning Office, 2013)

Impact of Natural Disasters Natural disasters can cause considerable loss of lives, homes, livelihood, and services. They also result in injuries, health, problems, property damage, and social and economic disruption. From 2000 to 2012, natural disasters in the Philippines caused the death of 12,899 people and injury to 138, 116 persons. These disasters also affected more than 71 million individual and rendered almost 375,000 persons homeless. The socio-economic damages are estimated at US\$3.37 billion with average annual damage of

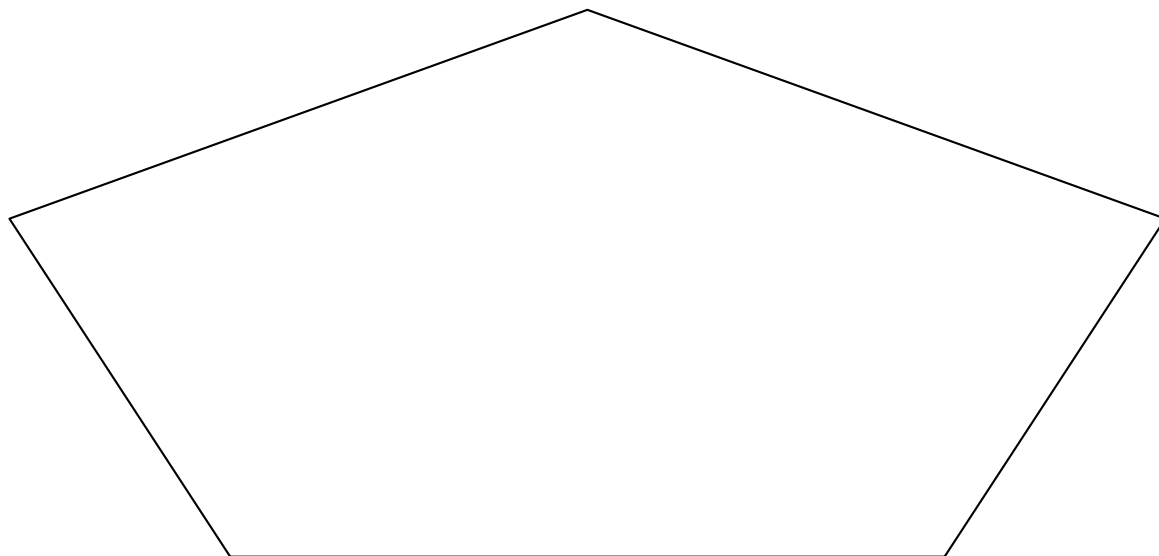
7. Ano-anong mga aspekto ang naaapektuhan ng mga kalamidad na nararanasan sa Pilipinas?
- A. Kalusugan, Kabuhayan, at Kalikasan
 - B. Kabuhayan, Kalakalan, at Kalusugan
 - C. Kalakalan, Kapayapaan , at Kalikasan
 - D. Kapayapaan, Kabuhayan, at Kultura
8. Ito ay isang pangyayari di-inaasahan na nagdudulot ng pagkasira ng komunidad
- A. Kalamidad
 - B. Natural disaster
 - C. Man-Made disaster
 - D. Lipunan
9. Alin sa mga sumusunod hindi kabilang sa natural disaster?
- A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Lindol
 - D. Polusyon
10. Ano ang mga sumusunod ang hindi kabilang sa Man-made Disaster?
- A. Aksedente
 - B. Digmaan
 - C. Deforestation
 - D. Landslide

Karagdagang Gawain

Gawain 7: Collage Mo, Larawan Natin

Panuto: Gumawa ng isang collage ng mga larawan ng suliraning kapaligiran at sumulat ng tatlong pangugugusap para sa paliwanag.

Para sa paliwanag:

Magaling!
Natapos mo ang aralin nang buong husay!

Susi sa Pagwawasto

Aralin 1

Subukin
Susi sa pagwawasto

1.A
2.B
3.C
4.A
5.A
6.B
7.B
8.D
9.D
10.D

TAYAHIN
Susi sa pagwawasto

1.A
2.B
3.C
4.A
5.A
6.B
7.B
8.D
9.D
10.D

Aralin 2

Subukin
Susi sa Pagwawasto:

1.B
2.D
3.C
4.A
5.C
6.A
7.A
8.B
9.B
10.C

Tayahin
Susi sa Pagwawasto:

1.B
2.D
3.C
4.A
5.C
6.A
7.A
8.B
9.B
10.C

Aralin 3

Subukin
Susì sa Pagwawasto

1.A
2.A
3.D
4.C
5.C
6.C
7.B
8.A
9.D
10.D

Tayahin
Susì sa Pagwawasto

1.A
2.A
3.D
4.C
5.C
6.C
7.B
8.A
9.D
10.D

Sanggunian

Eleanor D. Antonio et al 2017. Kayamanan Manila Philippines: Rex Bookstore
Published & distributed

Learners Manual Kontemporaryong Isyu sa Araling Panlipunan Grade 10

<https://brainly.ph/question/132977#readmore>

https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fdiaryobomba.com%2Fspecial-report%2Fmga-dapat-gawin-matapos-ang-lindol%2F&psig=AOvVaw2TPffqSa_Nhg5-ITIXCxN&ust=1593225291262000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCLD05PO4nuoCFQAAAAAdAAAAABAZ

<https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.philstar.com%2Fbanat%2Fbalita%2F2018%2F03%2F26%2F1800340%2Fp845m-alang-sa-baha-sa-siyudad&psig=AOvVaw0vpro4F-wLSJLlpoS1I48K&ust=1593225502864000&source=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCLDFmNe5nuoCFQAAAAAdAAAAABAD>

SUNOG

https://www.google.com/search?q=sunog&sxsrf=ALeKk01XlojDZhlecDdFwRjjkaDPKkHSQw:1593149758744&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiinsar4Z7qAhUDHXAKHe0_AwIQ_AUoAnoECAwQBA&biw=1366&bih=657#imgsrc=2OIBes4PDFFazM

DEFORESTATION

https://www.google.com/search?q=deforestation&sxsrf=ALeKk03qKPGfSRzm3RGZIEHbM3m3KKMt5A:1593150076419&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjtwYPD4p7qAhWaQN4KHfFDBusQ_AUoAXoECBMQA&biw=1366&bih=657#imgsrc=t7KQYbaqhC4UVM

DIGMAAN

https://www.google.com/search?q=digmaan&sxsrf=ALeKk00nhPB_0HlecuyrD-SSDhJejYoiHg:1593150220529&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjupN-H457qAhUCZt4KHWXCDvwQ_AUoAnoECAwQBA&biw=1366&bih=657#imgsrc=OH7FsytspNxyM

<https://youtu.be/Tk5xtSudsdo>